

Eriocheir sinensis H. Milne-Edwards, 1853

Český název: krab čínský (též říční či vlnoklepetý)

Anglický název: Chinese mitten crab, Shanghai hairy crab

Čeled: *Varunidae*

Obr. 1 Krab čínský (foto: Ondřej Radosta)

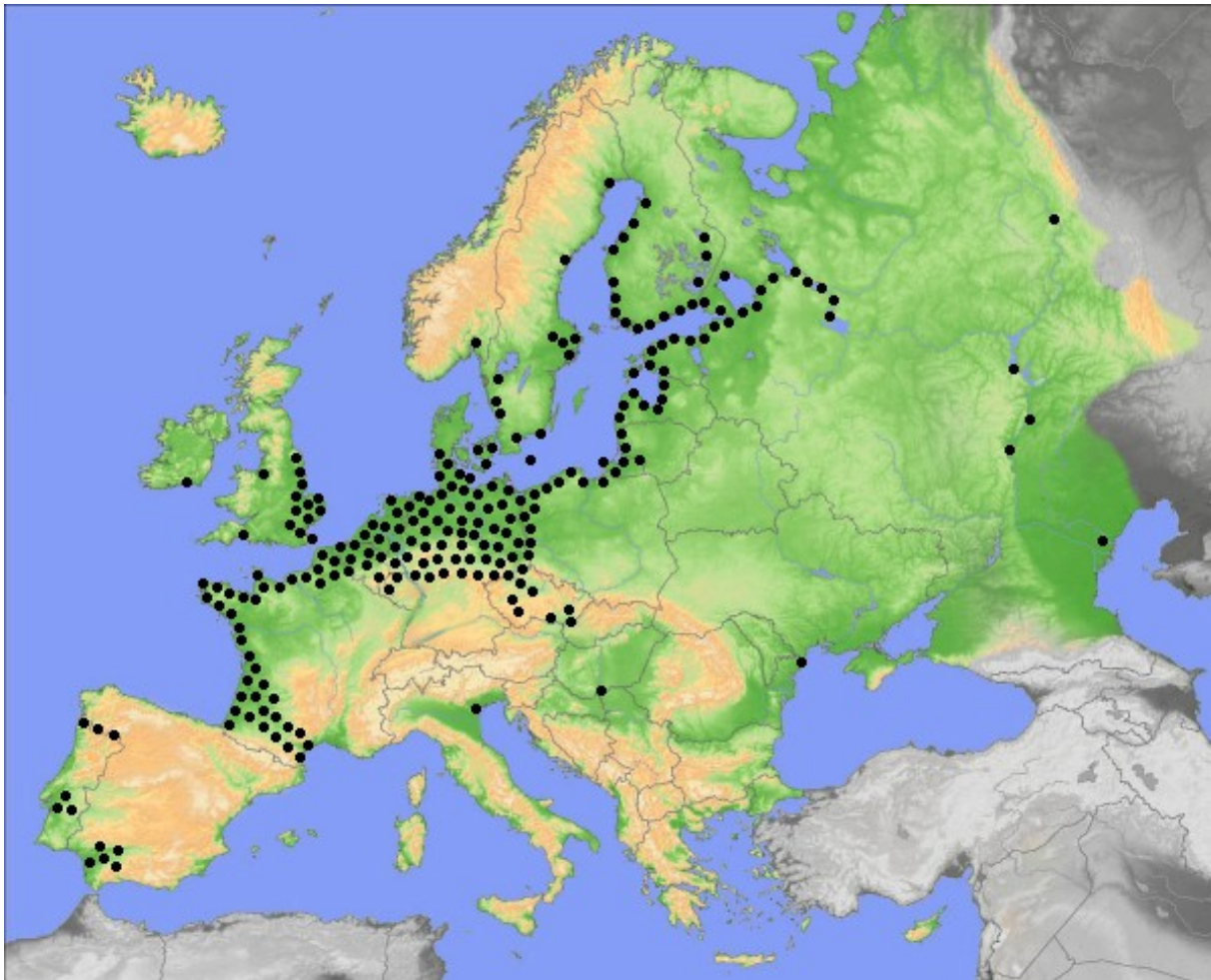
Přenašeč račího moru: ano, nedávno byl potvrzen jako přenašeč

Původ: Povodí Žluté řeky (východní Korea a Čína), a také pobřeží Japonska

Sekundární rozšíření: Zavlečen do Evropy, Severní Ameriky a Vietnamu. V Evropě první nález roku 1912 v řece Aller v Německu. Rychle se rozšířil podél pobřeží Atlantského oceánu, Severního moře, následovaly nálezy z Černého a Kaspického moře. Etabloval se i ve Velké Británii. V Severní Americe se vyskytuje v Kalifornii, Louisianě a v Mississippii.

Rozšíření v ČR: Na území ČR se rozšířil pravděpodobně samovolně a s balastní vodou v lodní dopravě proti proudu Labe z Německa ve 30. letech minulého století. V současnosti se vyskytuje v povodí Labe, Ohře a Vltavy až do Prahy. Ojedinelé nálezy: rybník Pančák v Jesenicích (rok 2006), Božice v povodí Jevišovky (2007), Dolnomlýnský rybník v Praze - Kunraticích (rok 2008), Vltava u Vyššího Brodu (2015). Byl dokonce zachycen i na jižní Moravě, avšak původ těchto krabů a cesta zavlečení jsou nejasné. V okolí Děčína jej poměrně často nechtěně uloví i rekreační rybáři.

Cesty zavlečení: V balastní vodě s lodní dopravou a samovolná protiproudová migrace, ojediněle i konzumní účely.

Obr. 2 Rozšíření kraba čínského v Evropě
(převzato z DAISIE (Delivering Alien Invasive Species Inventories for Europe, aktualizováno))

Popis: Jako u naprosté většiny krabů je subtilní zadeček stočen po hlavohrudí. Název „vlnoklepetý“ odkazuje na hustý porost jemných hnědých brv, kterými jsou částečně pokryta klepeta tohoto kraba. Tyto brvy jsou obzvláště výrazné u dospělých samců, ale jsou patrné i u samic a nedospělých jedinců. Obvykle dorůstá velikosti lidské dlaně, tedy 8 až 10 cm v průměru krunýře. Krunýř nese čtyři výrazné špičaté zuby na každé straně těla. Robustní kráčivé končetiny jsou přibližně dvakrát delší než tělo a jsou zakončené drápkem.

Určení pohlaví: Samci mají úzký a trojúhelníkovitý zadeček, samice naopak široký a oválný. Samci mají delší klepeta než samice.

Životní cyklus: Dožívá se šesti až sedmi let věku. Druh s katadromní migrací – larvy se ale vyvíjejí v moři a dvouletí krabi hromadně táhnou proti proudu až několik set až 1400 kilometrů proti proudu do sladkých řek, kde během dalších dvou až tří let pohlavně dospívají. Do moře se poté vrací v druhé polovině srpna kvůli reprodukci a samci po páření v brakické vodě hynou. Samice do 24 hodin po páření nakladou vajíčka a pokračují do hlubších mořských partií, kde přezimují. Na jaře se přesouvají zpět na mělčiny s brakickou vodou, kde se z vajíček líhnou larvy. Po vylíhnutí larev matka uhynie a larvy procházejí jednotlivými vývojovými stadii: prezoea, zoea a bentická megalopa.

Obr. 3 Krab čínský mimo vodu (foto Ondřej Radosta)

Rizika: Je to všežravec, který může ve větší míře konzumovat kroužkovce, měkkýše, korýše i ryby. Hrabáním nor může poškozovat hráze rybníků a břehy vodních toků. Krab čínský je schopen přežít několik dní ve vlhkém prostředí mimo vodu.

Možnosti záměny: Na území ČR se v přírodě jiný druh kraba nevyskytuje. Jasným determinačním znakem jsou hustě obrvená klepeta a zuby po straně krunýře.

Likvidace: Relativně účinná prevence nových introdukcí spočívá především v kontrole balastní vody v lodích a zabránění protiproudové migrace odlovem v ústí řek a dočasnými zábranami instalovanými v rybích přechodech, které mladí krabi převážně používají při tahu do vnitrozemí. Eradikace je obtížná, spočívá především v intenzivním lovu. Mezi predátory lze na území ČR zařadit např. vydra, norka, volavku a dravé ryby jako je sumec velký.

Zdroje:

- Andreska, J. 2009. Návrat kraba říčního. *Živa*, 1: 36-37.
- Herborg, L. M., Rushton, S. P., Clare, A. S., Bentley, M. G. 2003. Spread of the Chinese mitten crab (*Eriocheir sinensis* H. Milne Edwards) in Continental Europe: analysis of a historical data set. *Hydrobiologia*, 503: 21-28.
- Shakirova, F. M., Panov, V. E., Clark, P. F. 2007. New records of the Chinese mitten crab, *Eriocheir sinensis* H. Milne Edwards, 1853, from the Volga River, Russia. *Aquatic Invasions*, 2: 169-173.
- Svoboda, J., Strand, D. A., Vrålstad, T., Grandjean, F., Edsman, L., Kozák, P., Kouba, A., Fristad, R. F., Koca, S. B., Petrušek, A. 2014. The crayfish plague pathogen can infect freshwater - inhabiting crabs. *Freshwater Biology*, 59: 918-929.
- Veilleux, E., De Lafontaine, Y. 2007. Biological synopsis of the Chinese mitten crab (*Eriocheir sinensis*). Fisheries and Oceans Canada, Science Branch, Pacific Region, Pacific Biological Station.

Autor: Jiří Patoka, Katedra zoologie a rybářství, FAPPZ, ČZU Praha, patoka@af.czu.cz